

Kummitusjuttuja ja muita muistoja radio- ja tv-alan ammattilaisilta

30.3.2016 klo 09:00

Radio- ja tv-alan ammattilaisten työmuistojen keruu tuotti 49 vastausta, jotka sisälsivät yli 1300 sivua omakohtaisia muisteluita ja lisäksi erilaisia liitteitä, julkaisuja ja kuvia. Vastaajien ammattien kirjo oli ilahduttavan monipuolinen toimittajista, tuottajista ja ohjaajista aina insinööreihin, puheviestinnän opettajaan sekä tv-kääntäjään.

Radio- ja tv-alan työmuistoja kertyi erityisesti 1960-luvulla Yleisradion palveluksessa aloittaneilta, mutta myös muilta media-alan toimijoilta. Muistoista ensimmäiset sijoittuvat aikaan ennen televisiota ja uusimmat digitaalisen television tuloon sekä nykyaikaan. Osalla ensimmäiset muistot liittyvät Yleisradioon 50-luvulla. Suurin osa muistoista keskittyi kuitenkin aikaan, jolloin televisio yleisty kansan keskuudessa ja Yleisradio uudisti aluetoimintaansa ja perusti Suomeen alueradiot.

Aineistosta nousi selvästi esiin kirjoittajien kokema oman työn arvostus ja itsensä laittaminen likoon. Töitä tehtiin tunteista välittämättä, työn teko oli mielekästä, välillä jopa hauskaa hupaisine sattumuksineen ja tarinoineen. Kertomuksissa esiintyy sen ajan tunnettuja yhteiskunnallisia vaikuttajia, poliitikkoja, media-alan uranuurtajia ja mediapersoonia. Radio- ja tv-alalle ajaututtiin erilaisten sattumusten kautta. Useissa muistoissa mainittiin alkusysäyksenä alalle olleen Helsingin Sanomissa 60-luvulla olleet ilmoitukset, jossa haettiin osallistujia Yleisradion järjestämille erilaisille kursseille. Monissa kirjoituksissa tähdennettiin sitä, että työ opetti tekijäänsä.

Monissa teksteissä tuli esiin kiitollisuus Yleisradiota kohtaan. Se koettiin vetovoimaiseksi, mutta myös turvalliseksi työpaikaksi, jossa työurat saattoivat kestää vuosikymmeniä eläkkeelle jäämiseen saakka. Yleisradio koettiin näköalapaikaksi, jossa pääsi seuraamaan sekä kansallisesti että maailmanlaajuisesti kiinnostavia tapahtumia, alan huimaa teknistä kehitystä sekä tapaamaan mielenkiintoisia ja innostavia ihmisiä. Monet muistelijoista kokivat, että he ovat olleet onnekkaita, kun ovat saaneet olla osana radion ja television historiaa. Muistossa esiintyi myös muutamia mainintoja runsaasta alkoholien käytöstä, vapaasta elämänmenosta ja poliittisesta valtapelistä, jota käytiin erityisesti 60- ja 70-luvulla.

Vuosikymmenien työuriin mahtuu paljon sekä maailmaa muuttaneita että henkilökohtaisia, hauskojakin kokemuksia. Vaikuttavimmista tapahtumista mainittiin esimerkiksi Neuvostoliiton hajoaminen 1991, Prahan ja Tšekkoslovakian miehitys 1968, Kekkonen hautajaiset 1986 ja vuoden 1970 eduskuntavaalit (ns. protestivaalit).

Eräs yksittäinen työmuisto kertoi Suomen ensimmäisestä televisioidusta urheilulähetyksestä. Suomi ja Ruotsi pelasivat vuonna 1957 jääpallon MM-kisoissa, jotka järjestettiin Helsingissä. Yleisradio kuvasi ottelun stadionin torniin sijoitetulla televisiokameralla. Ohjelmasta ei kuitenkaan tiedotettu etukäteen, joten oli silkkaa sattumaa, jos televisio sattui olemaan päällä oikeaan aikaan. Muistossa ei kuitenkaan mainittu ottelun lopputulosta.

Muuan hauska muisto kertoi siitä, miten Yleisradion äänitearkistoon otettiin yhteyttä ja kysyttiin kummitusääniä. Tarkoitus oli pitää juhlat talossa, jossa sanottiin kummittelevan. Vieraiden säikäyttämiseksi haluttiin aavemaisia ääniä, joita sopivan tilaisuuden tullen soitettaisiin vieraille.

Asiakkaalle sitten tehtiin ja toimitettiin tehosteäänikasetti. Myöhemmin tuli viesti, jossa kiitettiin tehosteäänistä: ”Kiitos! Kummitus oli hyvä ja täytti tehtävänsä!”

Lämmin kiitos kaikille keruuseen osallistuneille! Kirjoittajien kesken arvottiin kirjepalkintoja, jotka on toimitettu saajilleen.

Radio- ja televisiohistorian seura ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seura järjestivät radio- ja tv-alan ammattilaisten työmuistojen keruun 9.2.–30.11.2015.

Lisätietoja: SKS:n arkisto, p. 0201 131 240, keruu@finlit.fi